

Lærervejledning til Snik Snak Handicap

Snik Sank Handicap er et materiale, som består af en lille grundbog samt en netbaseret skoletjeneste. Materialet er velegnet til temauger og projektundervisning, men kan også indgå i den almindelige daglige danskundervisning.

Materialet er udviklet og udarbejdet af Videnscenter om Epilepsi med økonomisk støtte fra Undervisningsministeriets Tips- og Lottomidler samt Bikubefonden (BG fonden). De supplerende opgaver er udarbejdet af Martin Madsen og Søren MisbachThinghuus, begge lærere på Børneskolen.

Materialet er gratis og kan frit benyttes og bearbejdes af lærere og elever.

Formål:

Det overordnede formål med "Snik Snak Handicap" er at medvirke til, at eleverne gennem viden opnår en forståelse for og accept af, at mennesker er forskellige.

Øget forståelse og viden om handicap skulle gerne føre til:

- Øget tolerance klassens elever imellem
- Øget social integration i kammeratskabet for de handicappede
- Mindre mobning
- Refleksion over det at være handicappet
- Fremme den enkelte elevs refleksioner omkring livssyn og livsværdier

Materialet kan således bruges til at give elever et indblik i **generel handicaplære** samt **specifik viden om epilepsi**. Der er i forbindelse med hæftet lavet en skoletjeneste på www.epilepsi.dk. Her kan man finde supplerende opgaver og oplysninger. Materialet er også velegnet som oplæg til drøftelse af etiske problemstillinger.

I første del af hæftet gennemgås **almen handicaplære**. Der lægges op til diskussioner om bl.a. handicapsyn, menneskers forskellighed og "plads til alle".

Anden del af hæftet handler **om epilepsi**. Denne del kan enten bruges i forlængelse af første del som et eksempel på et handicap, eller den kan bruges som selvstændig oplysning i forbindelse med, at man har en elev i klassen med epilepsi.

På **skoletjenesten** er der til næsten alle sider i hæftet opgaver, dramaøvelser, noveller m.m.

Målgruppe:

Målgruppen er elever i på 6. til 9. klassetrin, og materialet kan blandt andet bruges i danskundervisningen, idet materialet lægger op til arbejdet med en række af de trinmål, som er gældende for faget **dansk** efter 6. klassetrin. Det drejer sig om følgende områder:

- bruge talesproget forståeligt og klart i samtale, samarbejde, diskussion, fremlæggelse og fremførelse
- udtrykke sig mundtligt i genrer som referat, kommentar, argumentation, debat, information, interview, forespørgsel og drama
- læse skønlitteratur og faglitteratur, der er skrevet for aldersgruppen
- læse op og gengive egne og andres tekster i dramatisk form
- indsamle stof og disponere et indhold samt skrive fra ide til færdig tekst
- skrive i fiktive og ikke-fiktive genrer

Hvorfor arbejde med handicapoplysning i folkeskolens ældste klasser?

Målet er i første omgang at medvirke til, at elevernes tolerance over for hinanden udvides. Materialet er blevet til i forbindelse med projektet: Rummelighed i Folkeskolen gælder også for børn med et handicap som fx epilepsi.

I denne forbindelse lavede Videnscenter om Epilepsi en spørgeskemaundersøgelse, som bl.a. satte fokus på, hvorvidt elever med epilepsi var en del af fællesskabet i klassen. Ud fra betragtningen om, at det sociale aspekt har stor betydning for rummeligheden, spurgte undersøgelsen til, hvordan læreren oplevede, at de øvrige elever behandlede eleven med epilepsi.

Det viste sig, at ca. halvdelen blev behandlet som alle andre, mens ca. en tredjedel var udsat for social isolation. De resterende blev enten behandlet overbærende eller fik omsorg fra kammeraterne.

I Undervisningsministeriets definition af mobning indgår også: "negative handlinger, der kan udtrykkes mere indirekte gennem **social isolation** og udelukkelse fra gruppen". Herlevundersøgelsen¹ om mobning i folkeskolen viste, at ca. 14 % af eleverne var udsat for mobning. Videnscentrets undersøgelse peger i retning af, at dobbelt så mange elever med epilepsi er udsat for mobning i form af social isolation.

Man kan ikke tale om begreberne inklusion, integration og rummelighed uden også at se på den enkelte elevs livskvalitet. Ud fra en analyse af sociale relationer inspireret af socialpsykologen Georg Herbert Mead har Levs² forskergruppe arbejdet med følgende tre grundlæggende betingelser, som afgørende for **livskvaliteten** hos mennesker med handicap:

---

¹ Mobning – skal ud af skolen (1999)

² LEV: Landsdækkende forening for udviklingshæmmede, pårørende og andre interesserede

- 1) Menneskets mulighed for at skabe sig et godt liv er afhængigt af, at det indgår i **sociale relationer**, der medfører, at det føler sig værdsat og betydningsfuldt for andre
- 2) Menneskets muligheder for at skabe sig et godt liv er afhængigt af, at det indgår i et rimeligt stabilt gensidigt og **nuanceret socialt netværk**
- 3) Menneskets muligheder for at skabe et godt liv er afhængigt af, at det har **indflydelse** på de relationer, det indgår i.

Dette betyder, at selv om vi placerer elever sammen uanset evt. individuelle handicap og problemstillinger, så afhænger trivslen i klassen og dermed også effekten af undervisningen af den samlede indsats, ikke bare fra lærerne og forældrene, men også fra kammeraterne.

En af forudsætningerne for, at elever med handicap kan få glæde af den rummelige folkeskole er derfor, at skolen også arbejder med de øvrige elevers normalitetsforventninger, således at elever med handicap bliver ligeværdige medlemmer af det sociale fællesskab i klassen.

Pædagogisk opbygning af materialet

Materialet er opbygget således, at **faktuelle oplysninger** og forklaringer understøttes af **case stories**, så der på denne måde arbejdes med såvel **indsigt** som **indlevelse**.

I første del, som omhandler **generel handicaplære**, er vægten i opgaverne lagt på menneskelige værdier.

Opgaverne består af:

- Oplæg til diskussioner både i smågrupper og i plenum omhandlende:
  - 1) menneskesyn
  - 2) tolerance
  - 3) trivsel
- Refleksion over handicapbegrebet
- Tilegnelse af faktisk viden om handicap
- Dramaøvelser, som værktøjer til forståelse/indlevelse
- Noveller til belysning af problemstillinger og tekstforståelse

Anden del, som omhandler **epilepsi**, kan enten bruges som et selvstændigt materiale eller i forlængelse af den generelle handicaplære.

Hvis man i klassen har en elev med epilepsi, er det oplagt at bruge denne del til generel oplysning om, hvad epilepsi er, hvordan man skal forholde sig, hvis man ser et anfald og ikke mindst, hvordan det er at have epilepsi.

En del af opgaverne er placeret på Skoletjenesten under www.epilepsi.dk. Tekster og opgaver fra skoletjenesten kan printes ud, så man ikke er afhængig af, at samtlige elever har adgang til internettet samtidig.

At arbejde med Snik Snak Handicap

Del 1: Handicap

Som indledning til arbejdet med handicapproblematikken, vil det være en god ide, at hele klassen sammen gennemgår afsnittet: "Hvad vil det sige at være handicappet?", således at eleverne får en fornemmelse for begrebet handicap. Derefter kan man lade eleverne gå sammen i mindre grupper og selv arbejde med afsnittene.

I afsnittene "Livssyn", " Plads til alle" og "Hvem er handicappet" er det vigtigt, at læreren deltager aktivt i arbejdsprocesserne, idet disse afsnit gerne skulle lede frem mod, at eleverne tilegner sig **kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at gøre rede for værdier og normer og argumentere for egne holdninger.** (Dette er i øvrigt et af trinmålene for samfundsfag).

Del 2: Epilepsi

Epilepsi er den hyppigst forekommende neurologiske lidelse. Man regner med, at ca. 55.000 danskere har epilepsi. Det betyder, at selv om der ikke er en elev i klassen, som har epilepsi, så er der stor sandsynlighed for, at eleverne kender/har hørt om nogen med epilepsi.

Nogle børn og unge med epilepsi vil kunne føle sig "utilpasse" med, at der bliver sat fokus på deres handicap. Det kan derfor være en god ide at tage en snak med eleven, inden materialet introduceres. Samtidig skal det understreges, at det for såvel eleven med epilepsi som de øvrige elever er vigtigt, at der gives viden om sygdommen, således at kammeraterne kan føle sig trygge ved at omgås eleven med epilepsi i skolen og fritiden – og at eleven med epilepsi oplever forståelse og accept og derved kan føle sig ligeværdig.